

DEKLARATA PËR PARIMET E INVESTIMIT

Fondi i pensionit privat me pjesëmarrje të hapur Smart Pension

1. Hyrje

Fondi i pensionit me pjesëmarrje të hapur Smart Pension (në vijim “Fondi”) përbëhet nga skema individuale dhe profesionale me kontribute të përcaktuara dhe menaxhohet nga Shoqëria Administruese e Fondeve të Pensionit Privat dhe Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive, Albsig Invest Sh.a (në vijim “Shoqëria”).

Shoqëria përgatit një deklaratë mbi parimet e politikës së investimit për Fondin e pensionit privat me pjesëmarrje të hapur Smart Pension (Fondi). Kjo deklaratë përmban: elementet kryesorë të politikës së investimit, alokimin strategjik, procesin e administrimit të rrezikut, metodat e vlerësimit të rrezikut nga investimi, dhe aspekte të tjera të rëndësishme.

2. Elementet kryesorë të politikës së investimit

Objekti i investimit nënkupton synimin mbi normën e kthimit të Fondit dhe lidhet ngushtë me tolerancën e fondit për rrezik. Gjatë përpilimit të politikës së investimit Shoqëria ka konsideruar ndërtimin e një Fondi me tolerancë të ulët rreziku (konservator) duke respektuar parimin e sigurisë, diversifikimit dhe mbajtjes së likuiditetit të përshtatshëm për investimet afatgjatë.

Elementet kryesorë të politikës së investimit:

- Objektivi: Rritje të të ardhurave duke ruajtur principalin.
- Toleranca për Rrezik: E ulët.
- Horizonti i Investimit: Afatgjatë (10-30 vjet).
- Likuiditeti: I ulët.
- Strategjia e Investimit: Fondi do të ndjekë strategjinë e investimit të aktiveve sipas detyrimeve.

Objekti i investimit nënkupton synimin mbi normën e kthimit të Fondit dhe lidhet ngushtë me tolerancën e fondit për rrezik¹. Toleranca për rrezik është tendenca e fondit për të ndërmarrë rrezik. Rritja e të ardhurave duke ruajtur principalin (ruajtjen e shumës fillestare të investuar), nënkupton investimin në aktiveve me rrezik të ulët të kredisë (mos pagimit të interesave apo principalit) siç karakterizohen titujt e borxhit të emetuar ose të garantuar nga qeveria e Republikës së Shqipërisë ku rreziku i mos pagesës së interesave dhe principalit konsiderohet më i ulët ndër titujt e tjerë në

¹ Toleranca për rrezik ka një lidhje të drejtpërdrejtë me normën e kthimit të Fondit. Kjo tolerancë ndahet në e ulët, e mesme dhe e lartë. Një tolerancë e lartë për rrezik duhet të ketë një objektiv për një normë kthimi relativisht të lartë.

tregjet e kapitalit. Horizonti i investimit nënkupton kohëzgjatjen e qëndrimit në fond të anëtarëve e cila përkon me kohën që i duhet atyre për të dalë në pension. Përgjithësisht kjo kohëzgjatje parashikohet e largët.

Likuiditeti është përgjithësisht i ulët pasi kohëzgjatja e investimit është afatgjatë dhe në Fond paguhet çdo muaj kontributet e anëtarëve individual dhe të punëmarrësve nga punëdhënësit e tyre. Për të zbutur riskun nga normat e interesit Shoqëria Administruese zbaton parimin e menaxhimit të aktiveve sipas detyrimeve, ku përshtat kohëzgjatjen e daljes në pension me kohëzgjatjen mesatare të investimeve. Rreziku nga normat e interesit përfaqësohet si hendeku midis kohëzgjatjes së daljes së anëtarëve në pension dhe kohëzgjatjes së aktiveve të Fondit. Shoqëria monitoron në mënyrë të vazhdueshme këtë hendek dhe kryen investimet përkatëse për uljen e këtij hendeku dhe zbutjen e riskut nga normat e interesit.

3. Alokimi strategjik

Fondi ka ndërtuar një shpërndarje të aktiveve strategjike si më poshtë ku investon vetëm në aktivet e shfaqura në këtë shpërndarje:

KATEGORIA E AKTIVEVE	MAKSIMUM	MINIMUM	OBJEKTIVI
Tituj të emetuar ose të garantuar nga qeveria e Republikës së Shqipërisë.	100%	0%	99%
Mjete monetare dhe depozita në banka të licencuara në Republikën e Shqipërisë.	100%	0%	1%

Maksimumi dhe minimumi përfaqësojnë maksimumet dhe minimumet që mund të ekspozohet Fondi në llojet e aktiveve të shfaqura. Objektivi shërben si shpërndarje strategjike e Fondit. Shpërndarja strategjike përfaqëson një shpërndarje që fondi synon të arrijë dhe të mbajë afatgjatë në aktivet e shfaqura.

4. Procesi i administrimit të rrezikut

Shoqëria Administruese ka ndërtuar një sistem gjithëpërfshirës, efektiv dhe të pavarur për administrimin e rrezikut në përputhje me madhësinë, natyrën, shkallën dhe kompleksitetin e veprimtarisë së saj, parime të qeverisjes së mirë, i cili përfshin gjithashtu administrimin e rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit. Sistemi i administrimit të rrezikut miratohet nga Këshilli i Administrimit.

Sistemi i administrimit të rrezikut përmban:

- politikën dhe procedurat e administrimit të rrezikut;
- teknikat e matjes së rrezikut;
- monitorimin dhe raportimin e rrezikut

Shoqëria Administruese për një administrim sa më efektiv të rrezikut ka ndërmarrë këto masa:

1. Krijimin e burimeve të mjaftueshme për administrimin e rreziqeve;
2. Ndërtimin e politikave dhe procedurave të rrezikut që të jenë gjithëpërfshirëse, efektive dhe të pavarur;
3. Ndarjen e funksioneve operative dhe krijimin e kontrollove për çdo njësi;
4. Krijimin e një kulture ku administrimi i rrezikut të jetë përgjegjësi e çdo punonjësi;
5. Ndërtimin e një njësie të dedikuar për administrimin e rrezikut, e cila do të ushtrojë kontroll për çdo ekspozim të Shoqërisë Administruese dhe Fondeve nën menaxhim e cila;
 - 5.1 Monitoron ekspozimet dhe limitet e rrezikut;
 - 5.2 Monitoron çdo transaksion të instrumenteve financiare;
 - 5.3 Kontrollon nëse çdo transaksion kryhet në përputhje me rregullat dhe standardet më të mira;
 - 5.4 Parandalon dhe minimizon humbjet;
 - 5.5 Kryen analizën e atribuimit të performancës e cila nxjerr arsyet pse dhe si ka rezultuar kjo normë kthimi e Fondit;
 - 5.6 Është përgjegjëse për metodologjinë e vlerësimit të aktiveve financiare;
6. Të garantojë besim tek anëtarët në Fond dhe te palët e treta duke ndjekur me përpikmëri çdo rregullore dhe procedurë të brendshme;
7. Të promovojë praktikat dhe standardet më të mira në menaxhimin e fondeve të pensionit privat.

5. Metodatat e vlerësimit të rrezikut nga investimi

Fondi duke investuar në tituj të emetuar ose të garantuar nga qeveria e Republikës së Shqipërisë ka një profil rreziku të lidhur ngushtë me rrezikun e qeverisë shqiptare. Titujt e qeverisë shqiptare (obligacionet) janë të garantuara plotësisht nga Shteti Shqiptar dhe si të tilla ato kanë rrezikun e mospagesës së kuponave apo të principalit (rreziku i kredisë) të ulët. Por këto tituj janë të ekspozuara nga ndryshimi i normave të interesit (rreziku nga normat e interesit) të cilat ndryshojnë sa herë Shteti Shqiptar kryen emetime të reja apo nga ndryshimi i vlerësimeve individuale të tregtarëve të këtyre titujve. Ndryshimi i normave të interesit automatikisht sjell ndryshim të normës së kthimit të Fondit dhe të çdo Anëtar.

Rreziqet kryesore ndaj të cilave do të ekspozohet Fondi dhe trajtimi i Shoqërisë Administruese janë si më poshtë:

5.1. Rreziku i Tregut

Rreziku i tregut nënkupton luhatjet e vlerave të titujve të borxhit (obligacioneve) afatgjata si pasojë e ndryshimeve të normave të interesit. Rritja e normave të interesit sjell ulje të vlerës së aktivitetit financiar dhe ulja e normave sjell rritje të vlerës së aktivitetit financiar.

Shoqëria Administruese mat riskun ndaj normave të interesit si hendek i kohëzgjatjes mesatare midis aktiveve dhe detyrimeve. Shoqëria Administruese duke përdorur metodën e investimit të aktiveve sipas detyrimeve zbut ndjeshëm ekspozimin e Fondit ndaj rrezikut të normave të interesit duke i konsideruar si “detyrime implicite” vlerën e aktiveve të klientëve dhe kohën e tyre të daljes në pension. Por nëse një Anëtar do të dalë nga Fondi i Pensionit përpara kohëzgjatjes së investimit (10-30 vjet), ai mund të ndikohet nga ky rrezik nëse normat e interesit do të jenë rritur.

5.2. Rreziku i Inflacionit

Investimi për një kohë të gjatë siç është dhe investimi për pension shoqërohet me rrezikun e inflacionit, pasi rritja e përgjithshme e çmimeve zhvlerëson shumat e parave të marra në një kohë shumë të largët. Aktive me të ardhura fikse siç janë titujt e borxhit (obligacionet) nuk janë mbrojtës të mirë ndaj inflacionit. Për të përlogaritur normën reale të kthimit, Anëtari duhet të zbresë nga norma e tij e përfituar nga Fondi normën e inflacionit.

Shoqëria Administruese, këshillon anëtarët nëpërmjet një aplikacion të brendshëm, sesi të përcaktojnë dhe të monitorojnë një objektiv të tyre për pension, duke kontrolluar në këtë mënyrë nëse pensioni që do të përfitojnë do të jetë i mjaftueshëm apo jo. Anëtarët të cilët dëshirojnë të monitorojnë një objektiv të caktuar për pension janë të lutur të paraqiten pranë zyrave të Shoqërisë Administruese në adresën: "Downtown One", Bulevardi "Bajram Curri", HQ 1010, Tiranë, Shqipëri, nga e hëna në të premte në oraret 8:00am-4:30pm, ose të na kontaktojnë në tel: +355 42254764.

5.3. Rreziku i Kredisë

Nënkupton mospagimin nga emetuesi i interesit periodik dhe/ose principalit. Gjithashtu përkeqësimi i aftësisë paguese të një emetuesi reflektohet tek çmimi i titullit të borxhit (obligacionit) duke e ulur atë dhe duke ulur për rrjedhojë vlerën neto të aktiveve. Përkeqësimi i aftësisë paguese vjen zakonisht nga përkeqësimi i deficitit buxhetor.

Investimi në tituj të emetuar ose të garantuar të qeverisë së Republikës së Shqiptarisë është i lidhur me aftësitë paguese të Shtetit Shqiptar. Tradicionalisht rreziku i kredisë vlerësohet shumë i ulët për titujt e borxhit (obligacionet) qeveritare.

5.4. Rreziku i Likuiditetit

Përbën pamundësinë për të shitur aktivet e Fondit në rast kur Shoqëria Administruese duhet të përmbushë detyrimet e saj për tërheqje nga Fondi ose rastin e shitjes së një aktivi me çmim të

pafavorshëm. Investimi i Fondit në aktive jolikuide mund të sjellë ulje të normës së kthimit kur aktivi shitet me një çmim të pafavorshëm.

Fondi, duke konsideruar që “detyrimet” e tij janë shumë afatgjata, të cilat lidhen me daljen e anëtarëve në pension dhe duke konsideruar faktin që do të ketë çdo muaj hyrje nga skemat profesionale dhe individuale, nuk e vlerëson si të domosdoshëm mbajtjen e aktiveve me maturime të shkurtra apo të një shpërndarje të madhe në llogari monetare për arsye likuiditeti që mund të vijë nga tërheqjet. Shoqëria Administruese do të mbajë si mjete monetare dhe depozita bankare një shpërndarje strategjike prej 1%. Shoqëria Administruese mat dhe monitoron në frekuenca të rregullta rrezikun e likuiditetit të shprehur si hendeku që ekziston midis flukseve monetare dalëse dhe hyrëse (të aktiveve) të Fondit. Në varësi të kërkesave për likuiditet, Fondi mund të mbaj një pjesë të titujve të borxhit (obligacionet) në Fond me vlerën e drejtë.

5.5. Rreziku Operacional

Përbën humbjet e mundshme nga gabime apo keq funksionime të sistemeve të brendshme apo procedurave të Shoqërisë Administruese.

Shoqëria Administruese ka ndërtuar sisteme kontrolli të brendshme dhe procedura duke parandaluar rrezikun e humbjeve të Fondit të shkaktuara nga gabime njerëzore ose të sistemeve brenda Shoqërisë Administruese, nga ekzistenca e proceseve të brendshme të papërshtatshme, gabime ligjore ose të dokumentacionit, si dhe nga procedura e tregtimit, e vlerësimit dhe e pagesave në emër të Fondit. Shoqëria Administruese për të administruar Fondin përdor një sistem operativ, i cili është ndërtuar duke respektuar parimin e 4 (katër) syve. Gjithashtu Banka Depozitare kontrollon aktivitetin e investimeve dhe të transaksioneve me anëtarët (kontributet dhe shlyerjet).

5.6. Rreziku i Përputhshmërisë

Është mundësia e mospërmbushjes së akteve ligjore dhe rregulloreve që bien mbi të. Shoqëritë Administruese të Fondeve të Pensionit dhe të Sipërmarrjeve të Investimeve Kolektive operojnë në një treg shumë të rregulluar. Ky rrezik mund të sjellë efekte negative për shkak të moszbatimit të rregulloreve, kryesisht ato që rregullojnë nivelin e kapitalit dhe parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit.

Shoqëria Administruese ka ndërtuar bazën e plotë rregullatore të brendshme për të shmangur rrezikun e përputhshmërisë. Banka Depozitare gjithashtu kontrollon aktivitetin e investimeve dhe të transaksioneve me anëtarët (kontributet dhe shlyerjet) nëse është në përputhje me rregulloret dhe Prospektin.

Shoqëria Administruese ka ndërtuar një sistem solid të vlerësimit periodik të aktiveve, humbjeve të mundshme dhe mundësisë së rritjes së kapitalit. Në të njëjtën kohë do të informojë çdo Anëtar

të Fondit në mënyrë elektronike për rregullat e parandalimit të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

5.7. Rreziku i Reputacionit

Rreziku i reputacionit është një dëmtim i emrit të mirë të Shoqërisë Administruese apo grupit ku ajo bën pjesë. Ky rrezik mund të vijë nga sjellja e Shoqërisë Administruese apo nga sjelljet e punonjësve të Shoqërisë Administruese.

Shoqëria Administruese ndjek parime të mirëqeverisjes të shprehura në rregulloren e brendshme të saj dhe ka ndërtuar rregulla për komunikimin dhe transparencën me klientët, të cilat garantojnë standarde të larta për mirëmbajtjen e reputacionit të Shoqërisë Administruese.

5.8. Rreziku i Agjencisë

Rreziku i agjencisë ndodh kur administratorët e Shoqërisë Administruese apo dhe menaxherët e portofolit nuk marrin vendime për rritjen e fitimit afatgjatë të Shoqërisë Administruese apo në shërbim të klientit, por nisen nga synimet e tyre personale afatshkurtra.

Shoqëria Administruese ka ngritur rregullore të brendshme, të cilat vendosin rregulla mbi sjelljet e menaxherëve të portofolit dhe administratorëve të Shoqërisë Administruese. Banka Depozitare gjithashtu kontrollon procesin e investimeve dhe të transaksioneve të anëtarëve, i cili është një element i rëndësishëm kontrolli.

5.9. Përmbledhja e ndikimit të rreziqeve

Rreziqet	Ndikimi në Fond	Ndikimi në Shoqërinë Administruese
Rreziku i Tregut	Mesëm	Ulët
Rreziku i Inflacionit	Mesëm	Ulët
Rreziku i Kredisë	Ulët	Ulët
Rreziku i Likuiditetit	Ulët	Ulët
Rreziku Operacional	Ulët	Ulët
Rreziku i Përputhshmërisë	Ulët	Ulët
Rreziku i Reputacionit	Ulët	Ulët
Rreziku i Agjencisë	Ulët	Ulët